

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ
ОСВІТНЬОЇ АНАЛІТИКИ
Державна наукова установа

ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

INTEGRATION OF THE UKRAINIAN EDUCATION SYSTEM INTO THE EUROPEAN EDUCATION AREA

VI INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

Eurydice

2024

iea.gov.ua

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики»

Ministry of Education and Science of Ukraine
State Scientific Institution «Institute of Educational Analytics»

ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Київ, 25 жовтня 2024 року)

INTEGRATION OF THE UKRAINIAN EDUCATION SYSTEM INTO THE EUROPEAN EDUCATION AREA

Book of Abstracts of the VI International Scientific and Practical Conference
(Kyiv, October 25th, 2024)

УДК 37.014.5-048.22(4+477)

I-73

Редакційна колегія

А. О. Литвинчук, кандидат економічних наук, старший дослідник (головний редактор);
С. Л. Лондар, доктор економічних наук, професор (заступник головного редактора);
Г. М. Терещенко, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник (заступник головного редактора);
А. В. Кир'янов (заступник головного редактора);
Н. Б. Пронь, кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою
Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики»
(протокол № 9 від 18 листопада 2024 р.)

Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність матеріалів, що публікуються, дотримання загальноприйнятих принципів наукової етики, відсутність плагіату у своїх тезах. Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

I-73 **Інтеграція системи освіти України в європейський освітній простір** : зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2024 р. [Електронне видання]. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2024. 292 с.

ISBN 978-617-8421-15-1

Збірник містить матеріали доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція системи освіти України в європейський освітній простір», що охоплюють питання гармонізації українського та європейського освітнього законодавства, розвитку міжнародної співпраці та тенденцій інтеграції української освіти в європейський освітній простір.

Збірник тез доповідей розміщено у вільному доступі на сайті ДНУ «Інститут освітньої аналітики», в рубриці «Матеріали комунікаційних заходів» (2024 рік).

УДК 37.014.5-048.22(4+477)

Цей збірник підготовлено в межах проекту «Eurydice Network in Ukraine: Access and Cooperation» (ENUAC), який реалізується ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Висловлюємо щирі подяки Європейській комісії за надану підтримку, а також усім учасникам конференції за їхній вагомий внесок у зміцнення співпраці в освітній сфері.

ISBN 978-617-8421-15-1

© Автори, 2024
© ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2024

Кучерявий О. Г. ПРИНЦИПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВИ НАЦІОНАЛЬНО ЗНАЧУЩОГО ВХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	237
Литовченко О. В. ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	242
Літвяк А. В. НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС	244
Миколайчук А. Р., Миколайчук В. Р. АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ БАЗИ ДАНИХ ТА КОРИСТУВАЦЬКІ ПРОГРАМИ В РЕСТАВРАЦІЇ ЖИВОПИСУ: ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ	247
Nikitina I. P. EUROPEANIZATION OF UKRAINIAN EDUCATION	251
Островська Г. Й., Вітряк А. О. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	254
Пасечник І. В. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНО-ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ГАРМОНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ	258
Попкова Л. В. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	260
Pron N. V. TRENDS IN THE EDUCATION POLICY OF EURYDICE NETWORK NATIONAL UNITS: CONTENT ANALYSIS OF EURYDICE NETWORK COUNTRY NEWS (2022–2024)	266
Ткаченко В. В. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	270
Тур О. М. РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	274
Ханюк Т. О. ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЩОДО ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У СФЕРІ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ)	277
Чимбай Л. Л. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ У 2024 РОЦІ	281
Читаєва К. Г. ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	286
Ярошук В. О., Бурбела А. Л. МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ КРАЇНАМИ У СФЕРІ ОСВІТИ	289

Гур О. М.

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології
та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2754-9963>

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Розвиток міжкультурної комунікації в дошкільному віці набуває особливої актуальності в контексті глобалізації та інтеграції України в європейський освітній простір. Саме в дошкільному віці закладаються підвалини особистості, формуються перші уявлення про світ, людей різних культур і національностей. Тому розвиток міжкультурної компетентності в дошкільному дитинстві є невід'ємним складником підготовки дітей до життя в багатонаціональному й багатокультурному суспільстві.

У науковому дискурсі термін «міжкультурна комунікація» з'явився в середині ХХ ст., пов'язаний із науковцями Е. Т. Холлом та Дж. Л. Трегером і означає спілкування людей, які є представниками різних культур [1, с. 82]. На думку сучасного львівського мовознавця Ф. Бацевича, міжкультурна комунікація є особливим типом культури, що характеризується взаємодією національних культур, етнокультурною компетентністю особистостей, толерантністю, прагненням до міжнаціональної згоди в усіх сферах спілкування [2, с. 144]. У нашому розумінні міжкультурна комунікація дошкільників – це процес взаємодії дітей дошкільного віку з представниками різних культур, який передбачає обмін інформацією, ідеями та емоціями. Це складна й багатогранна діяльність, що охоплює різноманітні аспекти розвитку дитини.

Дослідження в галузі міжкультурної освіти дошкільників в Україні дають можливість виявити як позитивні тенденції, так і певні проблеми. З одного боку, в українських закладах дошкільної освіти дедалі частіше впроваджуються елементи міжкультурного виховання, організовуються різноманітні заходи, спрямовані на ознайомлення дітей з іншими культурами. З другого боку, є потреба в систематизації напрацьованого досвіду, розробленні ефективних методик та програм, які допоможуть забезпечити всебічний розвиток міжкультурної компетентності дошкільників.

Розвиток міжкультурної комунікації в дошкільному віці є ключовим фактором: 1) формування толерантності та поваги до інших культур, адже з раннього віку діти навчаються цінувати різноманітність, розуміти й приймати відмінності між людьми; 2) розширення світогляду, зокрема діти отримують доступ до різноманітної інформації про інші країни, їхні звичаї та традиції, що сприяє розвитку інтелектуальної й емоційної сфер дитини; 3) посилення мотивації до вивчення іноземних мов: зацікавленість у спілкуванні з дітьми з інших країн стимулює до вивчення мов; 4) підготовки до життя в

багатокультурному суспільстві, яка проявляється в тому, що діти набувають навичок, необхідних для успішної адаптації в міжнародному середовищі; 5) сприяння розвитку комунікативних навичок, оскільки саме через спілкування з ровесниками з інших країн діти вдосконалюють свої вербальні та невербальні навички; 6) зміцнення міжнародних зв'язків, адже співпраця дошкільних закладів з іншими країнами сприяє розвитку міжнародного партнерства.

Серед основних чинників, які гальмують формування міжкультурної компетентності в дітей дошкільного віку, можна виокремити такі: 1) недостатнє фінансування або його відсутність, що може істотно обмежувати можливості реалізації програм міжкультурного обміну; 2) відсутність підготовлених кадрів, оскільки не всі вихователі мають необхідні компетентності для організації ефективного міжкультурного спілкування; 3) мовні бар'єри, які створюють певні труднощі під час спілкування з дітьми, що не володіють українською мовою; 4) культурні відмінності, розуміння та повага до яких можуть потребувати додаткових зусиль від вихователів і дітей; 5) технічні труднощі: організація онлайн-спілкування з дітьми з інших країн може вимагати наявності відповідного обладнання та інтернет-зв'язку; 6) відсутність єдиних критеріїв оцінювання ефективності програм міжкультурного виховання, що ускладнює визначення їх результативності.

Важливим аспектом у контексті розвитку міжкультурної комунікації дітей дошкільного віку є також залучення батьків до процесу розвитку відповідної компетентності дітей. Семінари, тренінги й консультації для батьків допомагають їм зрозуміти важливість міжкультурного виховання та допомагають створити в сім'ї сприятливе освітнє середовище.

Україна, з огляду на європейський вектор, має можливість скористатися досвідом інших країн. Вивчення найкращих практик, адаптація їх до національних умов та розроблення власних програм можуть значно прискорити розвиток міжкультурної комунікації в дошкільних закладах.

У контексті європейської інтеграції український досвід із розвитку міжкультурної комунікації дошкільників можна представити такими аспектами: *позитивні зрушення* (в Україні спостерігається зростання інтересу до розвитку міжкультурної комунікації в дошкільному віці); *використання європейського досвіду* (вітчизняні заклади дошкільної освіти дедалі частіше використовують європейські програми й методики); *співпраця з міжнародними організаціями* (встановлення партнерських відносин із міжнародними організаціями сприяє обміну досвідом та ресурсами); *виклики* (необхідність адаптації європейського досвіду до українських реалій, а також подолання внутрішніх проблем у системі дошкільної освіти).

Отже, розвиток міжкультурної комунікації в дошкільному віці є стратегічно важливим для України в контексті європейської інтеграції. Цей процес, незважаючи на виклики, має значний потенціал для формування нового покоління українців, відкритих до міжкультурного діалогу та співпраці. Формування толерантності, поваги до культурної різноманітності та збагачення досвіду дітей є ключовими результатами такого розвитку. У сучасних умовах євроінтеграції володіння навичками міжкультурної комунікації стає одним із

вирішальних факторів успішної адаптації дітей до мінливого соціокультурного середовища.

Список використаних джерел

1. Кость С., Крохмальна Г. Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук. Сер.: Педагогіка*. 2020. Вип. 30. Т. 4. С. 80–84. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/30.212558>.

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 344 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009736>.